

VESTNIK

Slovenske krščansko-socialne zveze

Izpremema Vestnika SKSZ.

Dosedaj je izdajala SKSZ svoj list kot prilogo »Slovenca«. Tako so tudi čisto notranje zadeve naše organizacije lahko brali nasprotniki našega dela in na dlani čitali naše slabosti, napake in težave. Marsikaj bi bili radi sporočili v Vestniku društvom, pa smo to morali opustiti, ker ne gre vsake stvari razpravljati v javnosti. Nekatera društva pa Vestnika niti v roke niso dobila, ker ga niso mogla dobivati od nobenega naročnika, naročiti »Slovenca« pa zaradi stroškov niso mogla. Vzlic 8000 izvodom torej Vestnika nekaj društev ni imelo, izhajati pa ni mogel redno, ker uprava Slovenca ni mogla te priloge dovoliti kadar je to želela SKSZ, ampak le, kadar so njeni gmotni viri to dopustili.

Od zdaj bo izhajal naš Vestnik kot poseben mesečnik, v dosedanji obliki in obsegu, v 1000 izvodih, kot časopis in uradno glasilo SKSZ, namenjen odboru naših članov (društev) in včlanjenih podzvez. Po vsebini bo v glavnem okrožnica SKSZ; objavljal bo za vsa društva in odseke veljavne postavbe in določbe javnih oblasti in naših centralnih odborov, praktična navodila za društveno delovanje in poslovanje, razglašene, priporočila, napovedi revizij, tečajev, občnih zborov itd., poročila o izvršenem delu (v kolikor je primerno). V ta namen bo dobila na zahtevo in po možnosti tudi vsaka včlanjena centrala svoj prostor.

Ker se bomo pozneje večkrat sklicevali na že objavljene spise in obvestila, naj tajniki list skrbno shranijo potem ko so ga na seji odbora prečitali vsem odbornikom.

Vestnik bodo dobivala včlanjena društva zastonj (mislijo naj pa, če ne bi bila primerna zato nekaj višja letna članarina — morda 25 Din mesto sedanje 12.50 Din), drugim članom bi ga mogli pošiljati le preko društva in z njegovim dovoljenjem ozir. priporočilom za naročino 15 Din letno.

Opozarjamo društva, da v Vestniku lahko ponujajo potrebščine (oderske, knjižnične, pevske itd.) ali povprašujejo po njih. Vsem bi to moglo biti v korist. Na vprašanja društev, ki bi zanimala tudi druga društva, bo Vestnik odgovarjal v posebnem kotu.

Tudi načelna vprašanja morajo najti odgovor ali pojasnilo v Vestniku, bi bi se mogel po potrebi tudi razširiti, ako se društveno življenje in stik s centralo poživi.

Vestnik pa ne bo posegal v delokrog drugih listov in publikacij katoliških organizacij; pečal se bo le z izpolnitvijo SKSZ in pomagal mašiti vrzeli tam, kjer drugi morda ne vrše potrebnega dela. Upamo, da se ga v novi obliki nihče ne bo ustrašil, ampak ga bodo vse naše organizacije, posebno pa odbori včlanjenih društev, bratski pozdravili!

Pripravljajmo se na V. katoliški shod v avgustu!

V Ljubljani vrši priprave glavni pripravljalni odbor v svojih odsekih že od jeseni. Zdaj je čas, da se pripravljate tudi na deželi.

V smislu 1. okrožnice (župnim uradom jo je poslal pristojni ordinarijat, v svrhu informacije jo tudi SKSZ pošilja s to številko Vestnika svojim društvom; Orli, ženski odseki in pevske zbori jo dobe od svojih central) naj se v vsaki župniji osnuje »Krajevni pripravljalni odbor za V. katoliški shod v Ljubljani«. V njem naj ima vsaka katoliška organizacija v župniji svojega najpridnejšega delavca, morda še par drugih vplivnih oseb. Ti se formirajo v odbor, ki naj agitira za udeležbo na shodu (zlasti za glavni dan 26. avgusta, v nedeljo), zbira darila za podpore revnejšim, navdušenim in delovnim župljanom (in glavnemu pripravlj. odboru v Ljubljani), obvešča glavni odbor v Ljubljani o stanju in uspehu priprav, kadar ta to zahteva (sicer bi ne mogel shoda dobro pripraviti in v redu izvr-

šiti), pa navodila glavnega odbora točno izvrši v svoji župniji. Koder so sosede tako zanikarni ali nezavedni, da sami nič ne store ali premalo, naj jih delavnejši sosede dregajo.

Naš čas zahteva, da dokažemo svetu, da je naše ljudstvo v celoti katoliško, dobro organizirano, enotno vodeno, zavedno in odločno pri delu in boju za čast božjo, svobodo in pravice slovenskega naroda in katoliške Cerkve. To bo pa mogoče le tako doseči, če se res v vsaki župniji točno po navodilih pripravljate vsaj 3-4 mesece in pridobite za katoliški shod vse verskozavedne može in fante, pa tudi organizirane žene in dekleta. V Mariboru je Orel leta 1920 že zbral 50.000 glav, v Ljubljani nas mora zborovati 100.000! Naša društva in odbori morajo biti med prvimi agitatorji in delavci za V. katoliški shod v Ljubljani! Na delo! Dvignite ugled društva in poživite društveno delovanje z vnetim pripravljanjem na katol. shod.



Proslava jubileja prevzvišenege g. knezoškofa dr. Jegliča 27. maja t. l.

Vsak misleč človek med nami se zaveda, da ima sedanji ljubljanski knezoškof za celi slovenski narod izredno velik pomen, zanj poleg dr. Kreka največ zaslug.

Kot zavedni katoličani imamo predvsem društveniki ne le dolžnost hvaležnosti, ampak tudi važno vzgojno in izobraževalno nalogo, da pojasnimo vsem, mladim in starim našim ljudem, kakšnega pomena je življenjsko delo letošnjega srebrnega škofovskega in zlatega mašniškega jubilanta. Vsak katoličan naj se s hvaležnim očesom ozira na našega nadpastirja in očeta naroda, naj se zamisli v moč idej, ki so njega podžigale in vodile k orjaškim žrtvam in uspehom za ljudske koristi, naj začuti v svojem srcu željo, da bi pod istim praporom sv. Križa, v službi istih idej

in v družbah, ki jih naš slavljeneec priporoča, sodelovali v svojo lastno in v narodovo korist.

SKSZ je kot najpristojnejši odbor prevzela nalogo, da opozori vse katoliške organizacije na primerno proslavo škofovih jubilejev ter jim pomaga z navsveti in gradivom to tudi dostojno izvršiti.

Proslava se vrši v nedeljo, dne 27. maja 1923 v vseh krajih, kjer deluje kakšna katoliška cerkvena ali prosvetna organizacija; kjer jih je več, naj se dogovore sporazumno.

Odbori naj prosijo č. župne urade, naj povabijo tudi v cerkvi vernike k proslavi v društvu, ki bodi brezplačna (ali ob zelo nizki vstopnini), da more vsakdo priti nanjo.

Če je le mogoče, naj se vrši proslava tak čas, ko se je more udeležiti največ ljudi (morda po popoldanski službi božji?)

Spored more obsegati: deklamacije, petje, dramatične prizore (posamezna dejanja ali kratko igro primerne vsebine), telovadske skupine, glasbene točke; središče pa mora povsod tvoriti govor, za katerega daje podlago in vodilo spis g. prof. dr. Capudra na Spominskem listu. Brez takega govora (če ni govornika mogoče dobiti, naj ga kdo razložno bere!) ne sme biti nikjer proslave, ker njen glavni namen morete doseči le z govorom. Druge točke priredite po možnosti, razun deklamacij, ki so povsod mogoče. — O poteku in sporedu proslave naj vsako društvo do 1. junija kratko poroča na SKSZ!

Spominski list je založila SKSZ v 8000 izvodih in ga razposlala po 25 ali 50 izvodov vsem društvom in nekaterim trgovinam. Pošljite takoj, ko liste prodaste (po odbitku 25 odstotkov za društvo!) po 1 Din po hišah (vsaka družina naj shrani spomin na škofa, slikan in pisan!), izkupiček (po 3 K za vsak izvod) s priloženim čekom SKSZ. Prodajajte list takoj po prejemu po hišah in na dan proslave pri cerkvi in v društvu. Vsak član odbora in odsekovnih odborov naj vzame nekaj izvodov in jih prodaja med sosedi. Nazaj naj listov nihče ne pošlje, ker jih nikamor ne pošljemo preveč in bi si sam škodoval na ugledu, kdor bi v tej zadevi ne storil svoje dolžnosti.

Spored proslave naj obsega (po možnosti) okrog govora (glej Spominski list SKSZ, spis prof. dr. Capudra) primerno v harmonično enoto razporejene

točke: deklamacije (glej Spominski list str. 1.; S. Gregorčičeve »Poezije« Mohorjeve družbe leta 1908.: str. 27, 64, 88, 107, 128, 130, to so: Na bregu, Kmetški hiši, Naš čolnič otmimo, Mojim slavilcem, Vrlemu možu, A. E. o zlati maši; Orlič leta 1923. št. 6 (marec) »Ob 25-letnici...« (P. Evstahij — izberi primerno število in sposobne deklamatorje iz vrst raznih odsekov in slojev); pesmi (iz društvene zaloge not, primerne sposobnosti zbora in ideji proslave); dramatični prizor (n. pr. Slovenija se klanja svojemu knezu — slikovita skupina zastopnikov raznih stanov in starosti v primerni maski in kroju — ali po svoji ideji primerno resno enodejanko, ali eno dejanje drame, ali dramatizirano pesem); Orel, Orlica, naraščaj (skupina in 3 minutni govor o hvaležnosti Orla do častnega člana in dobrotnika); glasba (spremlja druge točke, igra himne in med odmori). Cel spored naj se vrši v gladkem poteku brez dolgih odmorov, traja naj nemerno v harmonično enoto razporejene več kot dve uri. V sredini ozadja na okrašenem podstavku postavite sliko g. knezoškofa (posodi vam jo č. g. župnik); proti sliki se obračajo slavilci (deklamatorji, skupine).

Pred, med in po slavlju prodajajte Spominski list SKSZ in sliko Slovenske Straže (oboje po 1 Din). Če vam zmanjka, takoj še naročite.

Po proslavi tajniki poročajte takoj SKSZ (Ljudski dom, Ljubljana) o sporedu in poteku slavlja.

Če vam zmanjka Spom. listov ali razglednic, takoj sporočite, koliko bi še radi, da postrežemo ljudem.



Nevidna veličina.

>Velik je bil prvi človek, ki je kakor kralj ukazoval vsemu stvarstvu. Velik je bil Mojzes, ki je skozi morje izpeljal svoje ljudstvo kakor po suhem. Velik je bil Jozve, ki je rekel: Solnce stoj in solnce ga je ubogalo. Veliki so svetni oblastniki, na katerih besedo so poslušne ogromne armade vojaštva. Toda eden je, ki je večji od vseh teh. Eden je, ki vsak dan odpira nebeška vrata in kliče samemu Sinu božjemu: Stopi s svojega prestola! Pridi sem doli — in pokoreč se besedi tega človeka, zapusti Sin božji prestol svoje slave in postane

Rešnje Telo v rokah tega človeka, tako, da mu ta človek lahko govori: »Ti si sin moj, danes sem Te rodil; Ti si moja žrtev.« In Sin božji pusti, da ga ta človek daruje in prinaša, kamor hoče in daje, komur hoče in ta človek je — katoliški duhovnik«. (Gaume. B. IV. 493. V. Str. 155: o cesarju Baziliju.)



Tridesetletnica glasbenega društva „Ljubljane“.

Dne 8. aprila je praznovala »Ljubljana« svojo tridesetletnico. Na ta dan je bil v Unionu občni zbor, 9. aprila je pa priredila koncert. Pred občnim zborom je bila v frančiškanski cerkvi pridiga, ki jo je govoril g. urednik Smodej, potem pa sv. maša, ki jo je daroval g. stolni kanonik dr. Kimovec, društveni zbor pa je na koro prepeval. Po 11. uri se je pričelo zborovanje. Društveni predsednik stolni kanonik dr. Kimovec je očrtal v jasnih potezah razvoj društva, njegovo delo in njegov namen ter pozdravil zastopnike raznih društev, ki so se udeležili slavnostnega občnega zbora. V imenu SKSZ je pozdravil pevsko društvo »Ljubljano« msgr. Viktor Steska. Občni zbor je imenoval za častna člana »Ljubljane« g. skladatelja Antona Försterja in najstarejšega še aktivnega člana g. J. Globelnika, g. pevodju Marku Bajuku pa je društvo poklonilo srebrni lavorjev venec.

Zastopnik SKSZ msgr. V. Steska je nagovoril »Ljubljano« tako:

Tridesetletnico slavi danes glasbeno društvo »Ljubljana«. Trideset let je v življenju posameznega človeka dolga doba, saj štejemo povprečno človeško življenje na trideset let. Pa tudi društvenemu življenju je to tolika doba, da je vredno, da obstanemo in se ozremo nazaj in potem še naprej. Ko je skladatelj Anton Hajdrih izdal svoje »Jadranske glasove«, je zapisal na ovoj kralico: Tica brez perot je mrtva stvar, kaj meni svet brez petja mar. — Na prvi pogled bi sodili, da so te besede nekoliko pretirane, toda če se uglobimo v skladateljevo mišljenje in čustvovanja, bi mi pritrdili. Ali ne poje slovenski narod pri vsaki priliki? Ali ne prepeva pastirček na paši, plevica in

ženjica pri svojem delu, mati ko uspa-va svoje dete, mladenič, ko gre na vojaške vaje? Pritegniti moramo pesniku Antonu Medvedu, ki poje:

Pesem naš spremlja v zemskem življenju,
Vanjo izlivamo radost, bolešt,
V upanju, strahu, veselju, trpljenju,
Pesmi odmev ostane nam zvest.

Zato pa trdi naš narod:

Rad ostani kjer pojo,
Hudobni pesmi nimajo.

Drug pogovor pa pravi:

Lepe pesmi glas,
sega v deveto vas.

Res je, lepe pesmi, toda le lepe. Ali pa naš narod tudi vedno lepo poje? Ne drznil bi se tega trditi. Prevečkrat misli, da je lepota v mogočnem glasu, ki meji včasih na kričanje. Kako bi pomagali? Tu je nastopila »Ljubljana«. S svojim zborom in s svojo šolo uči lepo petje; petje, kjer se besedilo vjema z zunanjim izrazom; drugače treba izražati veselje, drugače žalost; drugače nemir, drugače navdušenost; zdaj treba z glasom poemati, zdaj rasti; zdaj poješ počasi, zdaj hitreje, kakor ti veleva čustvo. In »Ljubljana« prireja izlete in koncerte tudi po deželi ter kaže manjšim, še manj izurjenim zborom, kako treba peti. »Ljubljana« prireja tekme med zbori, kar silno vpliva na hiter razvoj slovenskega petja. Poleg tega pa je ujediniła v »Pevski zvezi«, ki jo je ustanovila, 150 zborov, kar je gotovo izrednega pomena za naše kulturno življenje.

Ko ji torej v imenu SKSZ na tem krasnem napredku čestitam, ji želim, da ji Bog blagoslovi njeno delovanje, da bi še nadalje rastle in cvela v veselje in korist našega naroda.



Obiski in revizije društev.

V tekú enega leta mora biti mogoče, da obišeče tajnik oziroma odborniki SKSZ vsako društvo vsaj enkrat. To pa ne more biti, če bi prišle v ta namen v počtev samo nedelje in prazniki. G. tajnik bo marsikateri teden vse dni na poti iz kraja v kraj, da se prihrani čas in stroški potovanja iz Ljubljane in nazaj. Društva, ki dobe naznani, da jih obišeče tajnik, naj se ne jeze, če napove svoj obisk na delavnik, saj že morja več let nihče ni prišel k njim in taki obiski v bodoče ne bodo pogostejši kakor enkrat v letu, razun če bi društvo samo želelo.

Revizija ni nič zoprnega, ampak vesel dogodek za vsako društvo! Če je delavno, dobi zaslužen pohvalo, če spi, se bo zbudilo k veselému življenju, dolgočasnemu bo revizor kaj povedal za kratek čas, žalostne bo potolažil, nevedne poučil, dvomljivcem svetoval itd. Dr-

žite se točno navodil, ki jih dobite ob napovedi, pridite pravočasno na določen kraj (v društvo), **prinesite seboj vse društvene poslovne knjige**. Če je le količjak mogoče, naj bi bili zbrani **vsii odborniki in zastopniki vseh odsekov**. Posebej še lepo prosimo č. gg. duhovnike, da z nasveti in informacijami podpirajo g. tajnika (ki je duhovnik) in mu omogočijo zlasti tam, kjer so odborniki oddaljeni ali nedelavni, uspešno revizijo. Tudi polagamo posebno važnost na mnenje dušnega pastirja ali duhovnega voditelja društva o razmerah v društvu. Ker so gg. duhovniki bili ustanovniki in prvi delavci skoro vseh društev, ker so še danes (in bodo morali vedno ostati) pri večini katoliških prosvetnih organizacij nepogrešljivi buditelji, vodniki in delavci, tudi glede koristnosne izvedbe revizij prosimo prav posebno pomoči in naklonjenosti gg. duhovnikov.



Vesti iz centrale.

Poslovníkov za društva in odseke potrebujemo! Marsikje bi več in bolje delali v društvu, pa manj prepírov med odseki bi bilo, če bi imeli vsak svoj dobro sestavljen Poslovník. SKSZ izdeluje tačas že dolgo zaželjene in pogrešane Poslovníke za društvo in odseke (pevski, dramatični, knjižnico — Orel ima že vzornega), ki bi odgovarjali današnjim razmeram in potrebam društvenega življenja. Ti Poslovníki bodo ob katoliškemu shodu predloženi — upamo, da bo mogoče do tedaj izvršiti to kočljivo delo — občnemu zboru SKSZ v potrjenje in odobrenje obveznosti za vsa včlanjena društva. — Ker pa dober Poslovník ne more biti delo ene same glave pri zeleni mizi centrale, ampak mora biti počasi dozorel zdrav sad bogatih izkušenj večjega števila delavcev v društvenem odboru in odsekih, prosimo vse voditelje društve in odsekov, da vsaj v teku 14 dni pošljejo SKSZ in vpogled (proti povračilu!) že izdelane in rabljene Poslovníke svojega društva ali odseka.

Iz krajev, kjer še nimate takih Poslovníkov, pa prosimo za nasvete in želje. — Tajništvo SKSZ.

Vplačevanje veselíčne takse. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno:

Po novih predpisih ministrstva za finance se morajo vse prijave o priveditvah radi plačila veselíčne takse v bodoče vlagati **pri kompetentnem oddelku finančne kontrole in ne več pri davčnem uradu**. Oddelek finančne kontrole bo po plačilu takse žigosal vstopnice in jih izročal strankam (izven sedeža davčnega urada bo na željo stranke tudi določal pavšalno takso, katere izmero odobri davčni urad). Za kraje izven sedeža davčnih uradov se uvede plačilo takse s pošto nakaznico, da se strankam prihrani nepotrebna pota. Strankam, ki bodo na ta način plačale takso, se pa priporoča, da se radi pravočasnega plačila takse, tudi glede formalnosti točno ravnajo po navodilih organov finančne kontrole.

V zvezi s tem pripominjamo, da se po najnovejši odredbi kolek za vlogo (Din 3) in kolek za rešitev vloge (Din 10) priлеpi na vlogo; na rešitvi pa dotični urad pripomni, da je kolek na vlogi pravilno uničen.

Slovenska Straža je izdala lepo razglednico s sliko škofa-zlatomašnika po 1 Din. Naj krasi po 27. maju vsako sobo, koder biva veren Slovenec! Pošljite jo sorodnikom in tovarišem v tujini, našim vojakom, Amerikancem itd.

Štajerskim društvom nismo poslali Vestnika in Spominskega lista naravnost, ampak SKSZ v Celju in v Mariboru. Ker naši SKSZ ne plačujejo članarine, bo treba dogovora, če hočejo sprejemati Vestnik in pod kakšnimi pogoji. Ker se bo vsebina nanašala le na stvari, ki so v celi Sloveniji enake in bi tudi kratke uradne oglase štajerskih SKSZ mogel Vestnik prinašati, upamo, da jim ne bo odveč, kakor tudi »Naš Dom« na Kranjskem radi naročamo.

Pisarna SKSZ

je dobila s pomočjo Katoliškega tiskovnega društva in prezviš. g. knezoškofa po dveletnem prizadevanju s 1. aprilom t. l. vendarle že dolgo nujno potrebnega tajnika. Čudežev sicer ne bo mogel delati, toda pisarna bo mogla točno in redno vršiti svojo nalogo, knjižničar bo lažje vršil svoje delo, mnogi načrti se bodo začeli izvrševati v korist društvom in predvsem potrební stik (obiski, revizije) centrale z društvi bo oživel in pogljal sveže življenje v našo prosvetno organizacijo.

Članarina. Vsa društva so tekom zadnjega časa prejela opomin in položnice za vplačilo Zvezine članarine. Tem potom prosimo še enkrat vsa društva, ki še niso izpolnila svoje dolžnosti, naj t a k o j vpošljejo dotični znesek, ki je odmerjen tako nizko, da ga ne zmore pač vsako društvo. Ako bi pa kako društvo iz kateregakoli vzroka res ne zmoglo tega denarja, naj nam vsaj naznani vzrok, zakaj članarine ne more plačati.

Krajevni pripravljalni odbori za V. katoliški shod naj bi po naročilu preč. škof. ordinarijatov v Mariboru in Ljub-

ljani osnovali preč. župni in drugi duhovnijski uradi v vsaki samostojni duhovniji v Sloveniji. V odbor naj bi pozvali zastopnike vseh katoliških organizacij v župniji in po potrebi še druge vplivne osebe. Vsa navodila so v okrožnici, ki so jo dobili čč. duhovnijski uradi. Priložena je izvidnica za informacijo o pripravah za odsek zunanjih priprav v Ljubljani.

V svrhu informacije pošiljamo tudi vsem društvom po 1 izvod obeh tiskovin in prosimo, da pomagata vneto pripravljati za udeležbo na katoliškem shodu vaše člane in župljane. — Odsek za zunanje priprave V. katoliškega shoda v Ljubljani.

Skupna blagajna. V mnogih društvih imajo skupno blagajno (glavnega odbora) tako urejeno, da vsi odseki tudi od lastnih prireditev celi čisti dobiček izročijo tej skupni društveni blagajni. Sami s svojo blagajno upravljajo le svojo posebno članarino in darove, iz skupne blagajne pa dobivajo (po predlogih svojega zastopnika v glavnem odboru) svote za svoje izredne potrebe (pevci za note, igralci za garderobo in oder, Orli za orodje, kroje in izlete). Tako je prav! Saj je dvorana povsod skupna last (dosti je cerkvenih), ravnotako inventar (Orel ima ponekod nekaj svojega orodja), vsem skupna pa je podlaga in cilj društvenega delovanja v raznih panogah: korist ljudstva v krščanski kulturi! Zato se moramo na tej podlagi zblíževati in ujedinejvati, da bomo vsi v edinosti — močni, ena nepremagljiva družina.

Pravičnost — podlaga vzajemnosti, sloge, napredovanja in moči. To velja tudi za naša društva. Vsaakemu svoje! Kar mu gre! Če mogoče, tudi kar potrebuje! Odkar so že skoro povsod v društveni odbor pozvani ali izvoljeni tudi zastopniki vseh odsekov in dramatični odseki rade volje puste s »prigranik« denarjem podpirati tudi knjižnico, Orle, Orlice in pevce, starejši odborniki pa puste veljati v odboru tudi predloge mlajših, bolj delavnih članov, je manj preprirov in nasprotovanj, pa več življenja, dela, uspehov in prave krščanske vzajemnosti v društvih in med odseki. Tako bodi tudi nadalje!

Društva, ki so trpela ob italijanski okupaciji! Italijansko vojaštvo je v krajih, ki jih je po razpadu Avstrije začasno zasedla Italija, a jih je morala odstopiti Jugoslaviji, stanovalo skoro povsod tudi v prostorih naših društev. Te prostore in društveni inventar (knjižnico, oder, pohištvo itd.) je italijansko vojaštvo povsod močno poškodovalo ali celo uničilo. Društva, ki so trpe-

la tako škodo, imajo pravico do odškodnine, ki je pa še dosedaj italijanska vlada ni izplačala. Kaj naj stori odbor?

Po rapalski pogodbi (XVIII. konvencija z naslovom »Rekvizicije«, člen 61.—64., v Uradnem listu št. 30, leta 1923, z dne 26. marca, stran 212) bodo Italijani morali plačati sodno ugotovljeno škodo. Okrajni sodišči Logatec in Cirknica sta ugotovili nad 1.000.000 lir take povračljive škode (društvo Dol Logatec n. pr. nad 18.000 lir), ki jo imajo sodišča v evidenci, v kolikor je bila pravočasno ugotovljena) postavno. Ne more pa društveni odbor sam storiti družega, ka-

kor vprašati pri pristojnem sodišču, če je škoda njihovega društva zapisana in prijavljena belgrajškemu Oddelku za izvršitev mednarodnih pogodb. Ta oddelke se trudi iztisniti iz Italije mednarodno ji naloženo dolžnost izplačila odškodnine. Kadar bo to dosegel, dobe tudi društva svoj delež, ki je bil sodno ugotovljen in temu oddelku naznanjen.

Drugod ali (potom advokatov brezuspešno iščete; vendar obstoji upanje, da bo dr. Ribač, ki je v tem oddelku zaposlen, ob svojem času dosegel postavno odškodnino. Takrat se spomnite Slov. Straže!



Iz društvenega življenja.

OBČNI ZBORI.

Tekom letošnjega leta je prejela Zveza več poročil o društvenih občnih zborih. Zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli poročati o tej stvari v prvih dveh številkah »Vestnika«, zato storimo to šele danes.

V Hrastniku se je vršil 3. občni zbor 10. decembra 1922. Pred občnim zborom je predaval zastopnik SKSZ g. prof. Dolenec o postanku in razvoju kat. izobraževalnih društev v Sloveniji. — Iz poročila o društvenem delu je posebej omeniti skrb za knjižnico, kar je vse hvale vredno. — Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Janko Arnšek, za tajnika pa Viktor Eržen.

Pri Sv. Gregorju so imeli občni zbor 26. decembra 1922. Delo: seje 4, prometa Din 1816, knjižnica 445 del (637 izvodov), precej pametarjena; dramski odsek tri predstave, Orel 10 sej, 16 fantovskih večerov, 11 javnih nastopov. Volitve: Pokrovitelj Fr. Krumpestar, duh. svetnik; predsednik Ant. Kadunc, nadučitelj, tajnik Anton Adamič.

Cerklje pri Kranju. Občni zbor 6. jan. 1923. Predsednik Sleme Franc, tajnik Viktor Turk, kaplan.

Preska. Občni zbor 7. januarja t. l. 10 sej, več predavanj, 6 predstav, 300 knjig izposodilo. Predsednik Ivan Plešec, tajnica Amalija Marinko.

Ig. Občni zbor 14. januarja t. l. 8 sej, 3 predstave. Predsednik Matija Mencej, tajnik Janko Sušnik, kaplan.

Skofja Loka. Občni zbor 12. nov. 1922. (Poročilo je takrat izostalo po pomoti.) — Predsednik mestni župnik, kanonik dr. Tom. Klínar, tajnik Frane Gašperšič.

Sempeter pri Novem mestu. Občni zbor 11. marca 1923. Predsednik Fr. Vovko, župnik, tajnik Jan. Frančič, kaplan.

Leše. Občni zbor 1. aprila t. l. Predsednik župnik M. Ahačič, tajnica Frančiška Kocjan.

NOVA DRUŠTVA.

Zvezi so došle naslednje prijave o novoustanovljenih društvih:

Stari trg ob Kolpi. Ustanovljeno 26. decembra 1922.

Bukovšica. Ustan. 2. februarja 1923. — Predsednik Ant. Jelenec, tajnik Adolf Jelenec.

Ovsiše. Ustanovljeno 11. marca t. l. — Predsednik Rakovec Franc, tajnik Rakovec Viktor.

Dragatuš. Ust. 22. nov. 1922. Prijavljeno 24. aprila 1923.

Delenja vas pri Ribnici. Ustan. 1914. Prijavljeno 28. aprila 1923.

Tajnik SKSZ. je obiskal društva: na Dobravi pri Kropi 29. aprila, v Kropi 30. aprila, v Radovljici in v Kamnigoricu 30. aprila, na Ovsišah 1. maja, v Zagorju 6. maja, na Viču 10. maja, na Jesenicah in na Bledu 13. maja t. l. — Ker SKSZ nima še točnih naslovov, kdo prejema za društvo dopise, smo pismeno napoved teh obiskov naslovili na gg. duhovnike teh krajev s prošnjo, da obveste tako osebo odbora, ki bo gotovo takoj poskrbela, da pridejo ob napovedanem času v društvene prostore vsi odborniki in zastopniki odsekov s poslovnimi knjigami. Dasi so to pot bili odborniki obveščeni preko gg. duhovnikov od SKSZ šele dan pred obiskom, so se — izzemši en kraj, kjer ni bil nihče obveščen — odzvali hvalevredno skoro polnoštevilno povsod. Ta skušnja priča, da je dosti dobre volje in umevanja za koristnost obiskov zastopnika SKSZ. v društvih in vzbuja trdno upanje, da bo osebni stik centrale z društvi in sodelovanje odbornikov pri revizijah na novo utrdil in poživil prepotrebno tesnejšo zvezo med centralo in društvi. Marsikateri koristni nasvet in praktično navodilo na obe strani rode taki obiski.

OSEBNE IZPREMEMBE.

Dne 7. aprila se je odpovedal predsedstvu SKSZ. g. prof. dr. Val. Rožič, ki je marljivo vršil posle predsednika SKSZ. od 21. novembra 1921. Upamo, da mu bodo razmere zopet dovolile sodelovanje v odboru SKSZ! Po sklepu odbora vodi posle predsednika do prihodnjega obč. zбора (ki bo ob katol. shodu v avgustu) II. podpredsn. g. prof. dr. Jos. Puntar.

Posle pisarniškega tajnika je po dolgih ovirah, po dobrohotni naklonjenosti g. knezoškofa do SKSZ in ob podpori Katol. tisk. društva s 1. aprilom prevzel g. kaplan Jernej Hafner, urednik Mladosti. Tako je v svojem 25. letu SKSZ. prišla do tega, kar je že davno v veliko škodo urejenega prosvetnega dela pogrešala.



Dopisi.

Viš. 29. aprila smo imeli društveno akademijo, pri kateri je sodelovalo vseh 8 odsekov. Zanimiv je bil spored prireditve. 1. Društveni predsednik je prireditev otvoril s kratkim nagovorom in razlago sporeda. 2. Godba (29 fantov) je na odru zavrnila himno in tri daljše komade. Nato je odšla godba v dvorano, kjer je svirala v odmorih. 3. Nastopil je Orel z dvema prostima vajama, z deklamacijo v zboru (Makabejski bratje) in z Aškerčevno: »Mi vstajamo«. — Orlice so proizvajale: 4 proste vaje, skupinske vaje mladenk, ter za prireditev zloženo fra. Škenderjevo pesem: »Naša pesem«. 4. Pevski odsek je zapel tri pesmi v mešanem in eno v moškem zboru. 5. Sledil je kratek govor društvenega tajnika. 6. Dramatični odsek je uprizoril igro: »Kjer ljubezen, tam Bog«. 7. »Krekova prosveta« (odsek delavk) je podala kratek prizor z načelno mislijo: »V tobačni tovarni«. Igrale so izključno de-

lavke. 8. Odsek »Gospodinja« je pokazal živno sliko »Mati«, deklamiral: »Materina skrb« (kokla) in nastopil v prizoru »Za sinom«. Igrale so matere. 9. Odsek »Gospodar«: Prizor: »Življenje ni praznik«. 10. Zaključili smo akademijo z dejanjem iz »Pasijona«: »Zadnja večerja«, kjer so sodelovali člani odru in »Gospodarja«. — Vstopnino smo podvojili in vendar je bilo vse razprodano. Nastopilo je krog 150 oseb. — Prireditev je poživila posamezne odseke, v prvi vrsti pa misel družinske skupnosti vseh društvenikov in odsekov ter medsebojne ljubezni. Trajala je akademija tri ure in pol. Ljudje so bili z nastopom izredno zadovoljni. — Tonček.

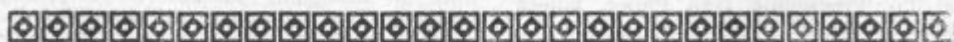
Opomba uredništva. Kje boste prvi priredili tak nastop kakor napredni iznajdljivi Vičani? Menim, da bi bilo primerno v vsakem društvu in več odseki letno enkrat tako nastopiti!



Vprašanja in odgovori.

To poglavje bo odprto društvenim tajnikom, da v njem stavijo vprašanja in dobivajo odgovore v društvenih zadevah. Komurkoli se rodi kak dvom, kdor opazi kakšno napako ali škodo, kdor želi dati kakšen

dober svet ali dobiti pojasnilo, naj to piše pisarni SKSZ v Ljubljano. Tudi dobrih, duhovitih dovtipov ali šal iz društvenega življenja bi se ne branilo uredništvo.



Spominjajte se prazne blagajne S K S Z

ki čaka na članarino in 10 % od prireditve! Slovenska straža še obstoji!
Ali se spominjate tega tudi Vi?

